

“LOYIHA ISHLARINI TASHKIL QILISHDA FRANSIZ TILINI O‘QITISHNING AMALIY METODLARI”**Eshniyazova G.X.***Urganch davlat universiteti akademik litseyi o‘qituvchisi*

Annotatsiya: talabalar joriy attestatsiyaning amaliy topshiriqlarini bajarayotganda fransuz axborot vositachilari bilan ishlash metodologiyasiga bag'ishlangan . Frantsiya sivilizatsiyasini o'rganish va talabalar tomonidan loyiha usuli bo'yicha tadqiqot olib borish uchun mo'ljallangan haqiqiy raqamli o'quv materiallarining xarakteristikasi uchta asosiy guruhga bo'lingan: axborot, tarjima va aloqa. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (keyingi o'rinlarda – AKT) rivojlanishining hozirgi bosqichida lingvodidaktika , lingvokulturologiya , informatika va chet tilini o'qitish metodikasining o'zaro aloqadorligi va o'zaro bog'liqligi tahlil qilinadi. AKT lingvokulturologiya bilan uyg'unlashgan holda zamonaviy talabaga yozuvni rivojlantirish, badiiy tarjima mahoratini oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Universitetning o'quv jarayonida frantsuz tilidagi elektron resurslardan faol foydalanish nafaqat eshitish va fonetik ko'nikmalarni rivojlantirishga, balki ona tilida so'zlashuvchilar - o'rganilayotgan til mamlakatining zamonaviy madaniyati vakillari bilan muloqot qilish sxemasini ishlab chiqishga imkon beradi. Frantsiya sivilizatsiyasi bilan tanishish .

Kalit so'zlar: fransuz tili, lingvistik muhit, tilshunoslikda axborot texnologiyalari, ta'lim loyihalari turlari, loyiha ishi.

Axborotning ijtimoiy taraqqiyotdagi alohida rolini anglash va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi shaxsning axborot madaniyatini shakllantirish zaruratini tug'dirdi. Yangi kompyuter texnologiyalaridan foydalanish uchun boshlang'ich sinflardan boshlab tarbiyalanishi kerak bo'lgan yangi fikrlash talab etiladi. Kelajakda axborot jamiyatida yashaydigan hozirgi talaba uchun kompyuter uning hayotining ajralmas qismiga aylanishi kerak. Shu bois ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy ta'limning dolzarb muammosi hisoblanadi. Chet tili bo'yicha ta'lim standartining kontseptual qoidalaridan biri (2) chet tilini o'rganishda axborot madaniyatini shakllantirishdir. O'zbekistonda so'nggi bir necha yil ichida o'zgargan ijtimoiy vaziyat pedagogik vaziyatga o'z ta'sirini ko'rsatib, o'quv jarayoniga shaxssiz emas , sifat jihatidan yangicha yondashuvni taqozo etdi. Ta'limni individuallashtirish - ta'limni yangilashning muhim yo'nalishi, uni demokratlashtirish va insonparvarlashtirishning hal qiluvchi omili, jamiyat a'zolarining ta'lim salohiyatini mustahkamlash ehtiyojlari va har bir shaxsning o'z ta'limni amalga oshirishga shaxsiy yo'nalishi o'rtasidagi maqbul munosabatlarni o'rnatish vositasi. ehtiyojlari. Pedagogik adabiyotlar va o'quv amaliyoti tahlili shuni ko'rsatdiki, chet tillarini o'qitishni individuallashtirish muammosi o'rtasidagi asosiy qarama-qarshilikdan kelib chiqadi.

o'qitishni tashkil etishning kollektiv va frontal shakllari va bilimlarni o'zlashtirishning individual shaklining ustunligi .

Fransuz tilidagi elektron resurslar – axborot vositachilari – “Tilshunoslikda informatika va axborot texnologiyalari” (keyingi o‘rinlarda – “IITL”) fanining formati bo‘yicha talabalarning nafaqat fransuz tilini o‘zlashtirish motivatsiyasini oshiradigan samarali ta‘lim vositasi sifatida mantiqiy talqin etiladi. , shuningdek, vizualizatsiya va tinglash (qabul qilish), shuningdek, til va madaniyat (mahsulotlar) so'zlashuvchilari bilan ijtimoiy tarmoqlarda og'zaki va yozma muloqot orqali Frantsiya tsivilizatsiyasi haqida bilimga ega bo'lish. Axborot vositachilari, qoida tariqasida, foydalanish mumkin bo'lgan Internet-resurslar va ro'yxatga olish huquqiga ega ma'lumotlar bazalari. E'tibor bering, ushbu manbalar fransuz tili o'qituvchisi va uning ilmiy faoliyati uchun ham, frankofoniya mamlakatlari tili va madaniyatini o'rganayotgan talaba uchun ham yuqori ta'lim ahamiyatiga ega, chunki bu turdagi o'quv materiallari sizga fan dasturi bo'yicha vazifalarni masofadan turib bajarishga imkon beradi. , uydan chiqmasdan va kompyuter sinfida, sinf rejimida. Aniq bir mavzu bo'yicha tasniflangan to'liq matnli o'quv mahsulotlari yanada maqsadga muvofiqdir.

Ta'lim loyihalari turlari:

- elektron jurnallar paketlari (ixtisoslashtirilgan);
- Internetdagi monografiyalar;
- nashrdan oldingi arxivlar;
- to'liq matnli ma'lumotlar bazalari;
- universitet serverlarida o'quv materiallari;
- elektron shaklda dissertatsiyalar to'plami;
- elektron foto arxivlar;
- rasmlar, rasmlar, audio va video fayllar arxivi;
- terminologik ma'lumotlar banklari.

Chet tillarni o'qitishning asosiy maqsadi maktab o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'zlashtirishga o'rgatishdir. O'qituvchining vazifasi har bir o'quvchiga o'z faolligini ko'rsatishga, ijodiy salohiyatini ochib berishga va shu bilan kognitiv faollikni faollashtirishga imkon beradigan o'qitish usullarini tanlashdir. Jamiyatning ta'limga bo'lgan o'sib borayotgan ehtiyojlarini qondirish yo'llaridan biri kompyuter texnikasi imkoniyatlaridan foydalanish bo'lib, bu ta'limning yangi shakllarining paydo bo'lishiga olib keladi. Xorijiy mamlakatlarda keng tarqalgan kompyuter telekommunikatsiya tarmoqlaridan foydalangan holda chet tillarini o'qitish metodikasi bunga yaqqol misol bo'la oladi.

Mehnat muhofazasining apparat-dasturiy kompleksidan foydalanish imkoniyatlari kengayishi munosabati bilan talabalarning yakuniy loyihasining formati ham o'zgardi. Talabalar lingvokulturologiya , tarjimashunoslik yoki filologiya bo'yicha yakuniy loyihalarni nafaqat taqdimot to'plamida, balki gipermatn, kerakli audio va videokliplar, grafik sharhlar tasvirlari, leksikografik ma'lumotlar bazalari va boshqa tahlil qilingan lingvistik va ommaviy axborot vositalarini joylashtirish imkonini beruvchi Internet tadqiqot resurslarini yaratadilar. material. Talabaning mustaqil ishi

lingvokulturologiya yoki tarjimashunoslik sohasidagi yakuniy loyihaning taqdimot versiyasini MS PowerPoint va MS Publisher formatida formatlash, animatsiyani hisobga olgan holda, fransuz tilidagi raqamli materiallarni kiritishdan iborat. loyiha va tarjimani ovoz berish. Himoya texnologiyasini tanlashga, ishlab chiqilayotgan Internet-resurs tuzilmasini optimallashtirishga katta e'tibor qaratiladi, ilova qilingan tematik hujjatlarni tuzatish maslahatlashuvlar asosida amalga oshiriladi, media ob'ektlari bilan ta'minlanganligi tekshiriladi.

Amaliy topshiriqlar talabalar tomonidan yakuniy loyiha mavzusiga muvofiq tanlangan mavzu matnlari korpusi materiali asosida bajariladi va quyidagi vazifalarni hal qilishga yordam beradi:

1) raqamli vositalardan foydalangan holda fransuz tilidagi gipermatn manbalarini o'qish va tarjima qilishning o'ziga xos xususiyatlari, shuningdek, zamonaviy sharoitda tarjima faoliyatining o'ziga xos xususiyatlari bilan tanishish ;

2) Olingan nazariy bilimlarni fransuz tilidagi ommaviy axborot vositalarini diskursiv va izlab o'qish jarayonida amaliy faoliyatda qo'llash va AKTdan foydalanishda o'z tarjima qarorlarini asoslash qobiliyatini rivojlantirish;

3) zamonaviy dasturiy ta'minot yordamida o'qish jarayonida fransuz tilidagi ommaviy axborot vositalarining tarjimasini asl nusxa bilan solishtirganda uning ekvivalentlik darajasi va darajasini aniqlashga o'rgatish ;

4) Analitik o'qish orqali lingvistik va lingvistik-stilistik tahlil qilishni o'rgatish, fransuz tilidagi media-materiallar tarkibini tahlil qilish va TM texnologiyalari asosida uzatiladigan mazmuni aniqlash;

5) Matn muharrirlari, elektron ensiklopediyalar, leksikografik ma'lumotlar bazalari, maxsus LO va tarjimon dasturlari yordamida shaxsiy kompyuterda va tarmoq muhitida ishlash ko'nikmalarini oshirish.

Avvalo , loyiha tuzilmasi ishlab chiqiladi: amaliy ishni boshlashdan oldin talabalar quyidagi loyiha rejasiga amal qilishlari kerak:

1. Maqsad va tadqiqot sohasi (lingvokulturologiya , tarjimashunoslik yoki filologiya)

2. Nazariy va amaliy qism proyeksiyasining rejalashtirilgan bosqichlari.

3. Tadqiqot konspekti (FI ning qaysi jihati, matnni tahlil qilish turi, OAV materiallari va boshqalar).

4. Loyihaning maqsadli auditoriyasi.

5. AKT bo'yicha tadqiqotlar o'tkazish uchun motivatsiya.

6. Foydalanish uchun manbalar (frantsuz tilidagi internet resurslari, fransuz tilidagi aloqa platformalari).

7. Resurslardan foydalanish usullari (loyiha tuzilishi).

Talabalarning loyiha ishlari uchun fransuz tilidagi manbalar turlari va fransuzabon muhitga singib ketish usullari.

Lingvokulturologiya , tarjimashunoslik va filologiya sohasida tadqiqotlar olib borish uchun zarur bo'lgan birinchi guruh o'rganilayotgan til mamlakati tilida badiiy adabiyotlar hamda gumanitar va tabiiy fanlar bo'yicha professional matnlarni o'z

ichiga olgan elektron kutubxonalar (EB) hisoblanadi. sikllar. Institutning rasmiy sayti français " Culturetheque " (www.institutfrancais.com/fr/culturetheque) bo'limini o'z ichiga oladi - media kutubxona va raqamli kutubxona nafaqat mavjud adabiy matnlar, balki video o'yinlar, musiqiy albomlar, frantsuz tilidagi qo'shiqlar to'plamlari, hujjatli filmlar va dasturlarni ham o'z ichiga oladi. ekologiya, tabiiy fanlar, sotsiologiya, psixologiya va boshqalar.

2. Elektron resurslarning ikkinchi guruhi - frantsuz tilidagi radiostansiyalar va telekanallarning Internet-versiyalari. Zamonaviy onlayn radio resurslar talabalarga ona tilida so'zlashuvchilarning jonli nutqini jonli efirda tinglash, arxiv materiallaridan foydalanishda esa - qiziqtirgan mavzu bo'yicha ma'lumotlarni aniqlashtirish uchun noyob imkoniyatni taqdim etadi. RFI rasmiy veb-sayti, shuningdek, frantsuz tilidagi adabiyotlar bo'yicha mutaxassislar blogini, madaniy, ilmiy, texnik, sport mavzulariga oid video fragmentlar bo'limlarini (www.rfi.fr/videos/) va boshqalarni o'z ichiga oladi. Internet versiyasiga muntazam tashriflar. "France 24" kanali yuqori darajadagi frantsuz tilini biladigan talabalar uchun foydali bo'ladi (www.france24.com/fr/), u ingliz tilidagi materiallarni ham o'z ichiga oladi va frantsuz tilida badiiy va hujjatli filmlarni tomosha qilish imkoniyatini beradi, shuningdek, shu jumladan Fransiyaning ijtimoiy-siyosiy hayotida ro'y berayotgan voqealarga turli pozitsiya va qarashlarni aks ettiruvchi yangiliklar teledasturlari, reportajlari va videolari (masalan, "Pas 2 quartier", "Un œil " sur les médias ", "Focus", " L'invité du jour", "Info éco ", "7 jours en France" va boshqalar).

3. Frantsuz tilida so'zlashuvchi resurslarning uchinchi yirik guruhi ijtimoiy tarmoqlar bo'lib, ular ona tilida so'zlashuvchilar bilan muloqot qilish va zamonaviy Frantsiya sivilizatsiyasi haqida bilim olish uchun kommunikativ platformalardir. InterPals xalqaro loyihasi Penpal " (www.interpals.net/) - bu chet tillarini o'rganish uchun mo'ljallangan ochiq tarmoq resursi. Loyihaning afzalligi shundaki, foydalanuvchilar nafaqat o'rganilayotgan tillarda yozishma, balki video havola orqali ham muloqot qilish, bir-biriga ijtimoiy-madaniy voqeliklarni va atama va tushunchalarni tarjima qilishning murakkab holatlarini tushuntirib bering, shuni ta'kidlash kerakki, ushbu resursda siz frantsuz tilining turli xil variantlari, dialektlari, fonetik xususiyatlarini eshitishingiz va frantsuz tilida so'zlashuvchi dunyo haqida tasavvurga ega bo'lishingiz mumkin . Xaritalar, shubhasiz, resurs tilshunoslik fanlari talabalari uchun foydalidir onlayn muloqot rejimini afzal ko'rgan foydalanuvchi uchun mo'ljallangan va suhbatdoshni profil bo'yicha optimal tanlash imkoniyatini beradi - yoshi, jinsi, ma'lumoti, qiziqishlari va boshqalar.

Chet tili darslarida kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda talabalarning individual ishini amalga oshirish talabalarning qiziqishini oshiradi va ichki motivatsiyani rivojlantiradi. O'quv faoliyatini tashkil etishning bunday usuli darsning barcha vazifalarini qiziqarli ijodiy tarzda samarali hal qilish , o'quv kommunikativ kognitiv faoliyatni amalga oshirish imkonini beradi. Axborot texnologiyalaridan loyiha usuli bilan birgalikda foydalanish maktab o'quvchilariga bilim ko'nikmalarini amalda qo'llash imkonini beradi va shuning uchun tadqiqot va

kognitiv faoliyatni tashkil etish shakllaridan biri bo'lib, unda kooperativ kollektiv faoliyat muvaffaqiyatli amalga oshiriladi, bu esa bolalarning motivatsiyasini oshirishga imkon beradi. chet tilini o'rganish. Bunday ish jarayonining diqqat markazida talabaning o'zi o'z fikrini erkin ifoda etish imkoniyatiga ega.

ADABIYOTLAR :

1. Azimov EG, Shchukin AN Yangi uslubiy atama va tushunchalar lug'ati (til o'qitish nazariyasi va amaliyoti). Moskva: IKAR, 2009. 448 b.

2. Gilyarevskiy RS Informatika asoslari. Gumanitar fanlar talabalari uchun ma'ruzalar kursi. M., 2012. 285 b.

3. Guseva AH Raqamli ta'lim resursining kompozitsion xususiyatlari va multimedia didaktik material formati [Elektron resurs] // Fan va ta'limning innovatsion rivojlanishi: monografiya / Averbux K. Ya ., Ambalov RB, Guseva AH 4-bob. Penza : ICNS "Fan" va ta'lim", 2018. 32-45-betlar.

4. AH Guseva Zherebilo TV lingvistik atamalar lug'ati. 5- nashr, ispr . va qo'shing. Nazran : Hoji, 2010. 486 b.

5. Filologiyada axborot texnologiyalari: fanning ishchi dasturi: 45.03.01 "Filologiya" yo'nalishi: "Amaliy filologiya (xorijiy tillar)" profili [Elektron resurs] / komp. Guseva A.H. Oliy ta'lim o'quv dasturi fanining (modulining) ish dasturi to'g'risidagi nizom (yangi tahrir) [Elektron resurs]

6. Shevchuk VN Tarjimada axborot texnologiyalari. Tarjimonning elektron resurslari 2. Moskva: Zebra E, 2013. 384 p

7. Gerbault J. TIC va français diffusion : des aspects sociaux , affects and cognitifs aux politiqueus linguistika [Elektron resurs]. Parij, Ed . L'Harmattanll. 2002. 223 b. URL manzili: questiondecommunication.revues